

A wide, flat landscape of tall grasses and yellow flowers along a riverbank. The foreground is dominated by dense, green grasses with numerous bright yellow flowers. The middle ground shows a vast expanse of tall, golden-brown grasses. In the far distance, a line of trees and a small body of water are visible under a pale sky.

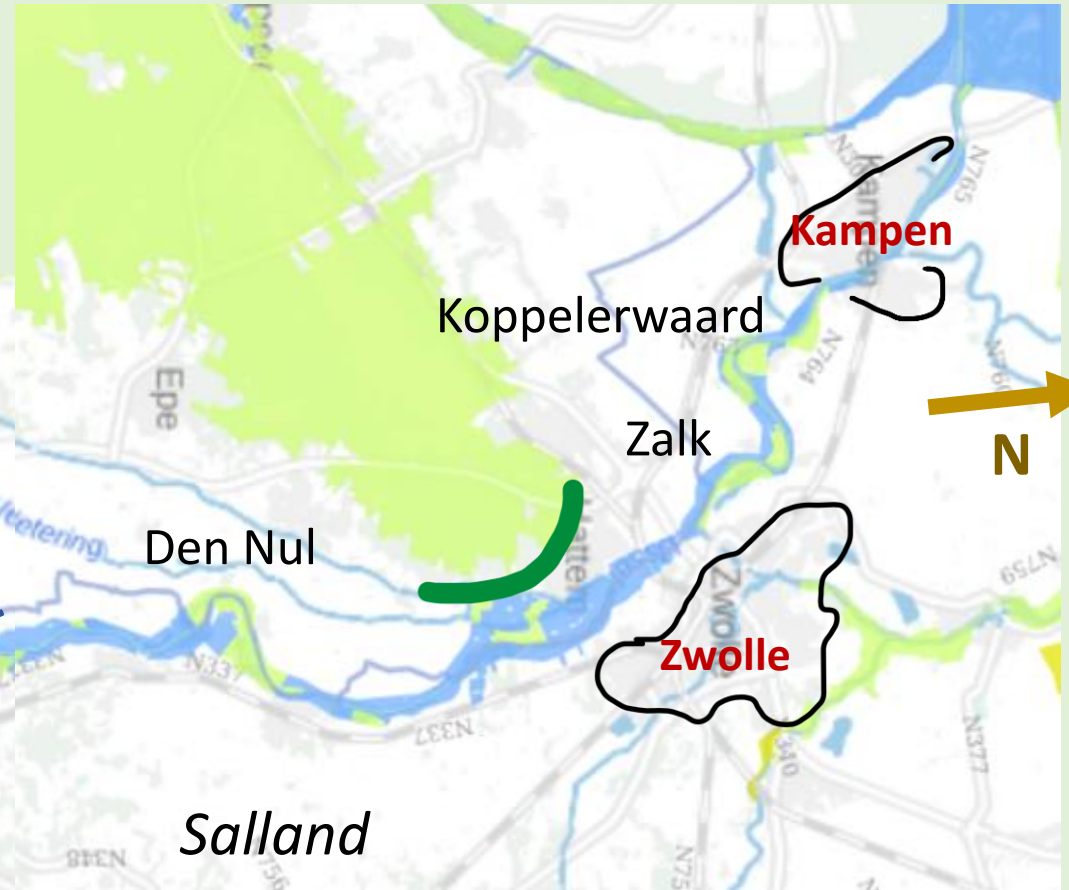
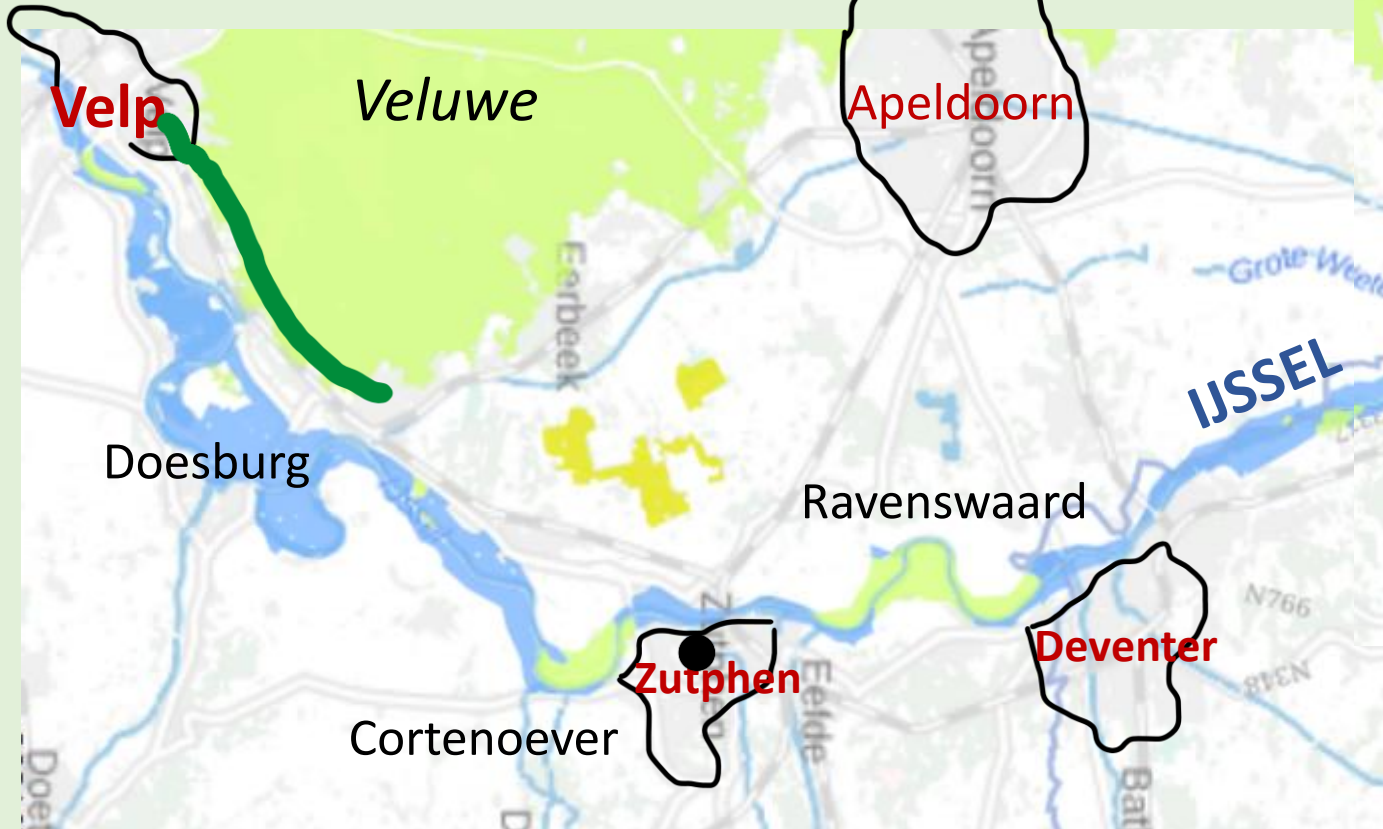
Over flora en vegetatie langs de IJssel

Piet Bremer

Cortenoever.
Botanische hotspot

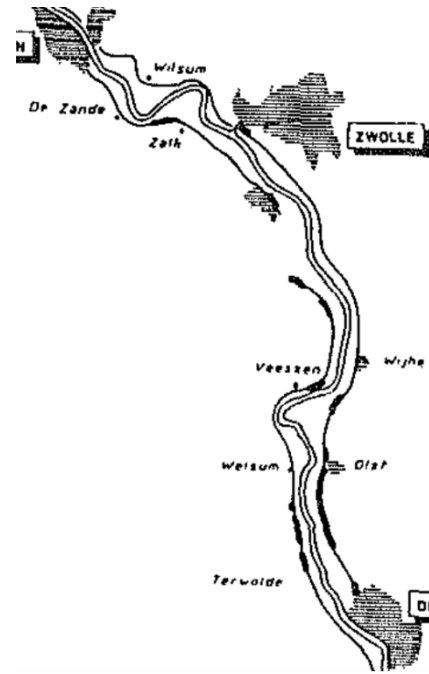

IJssel

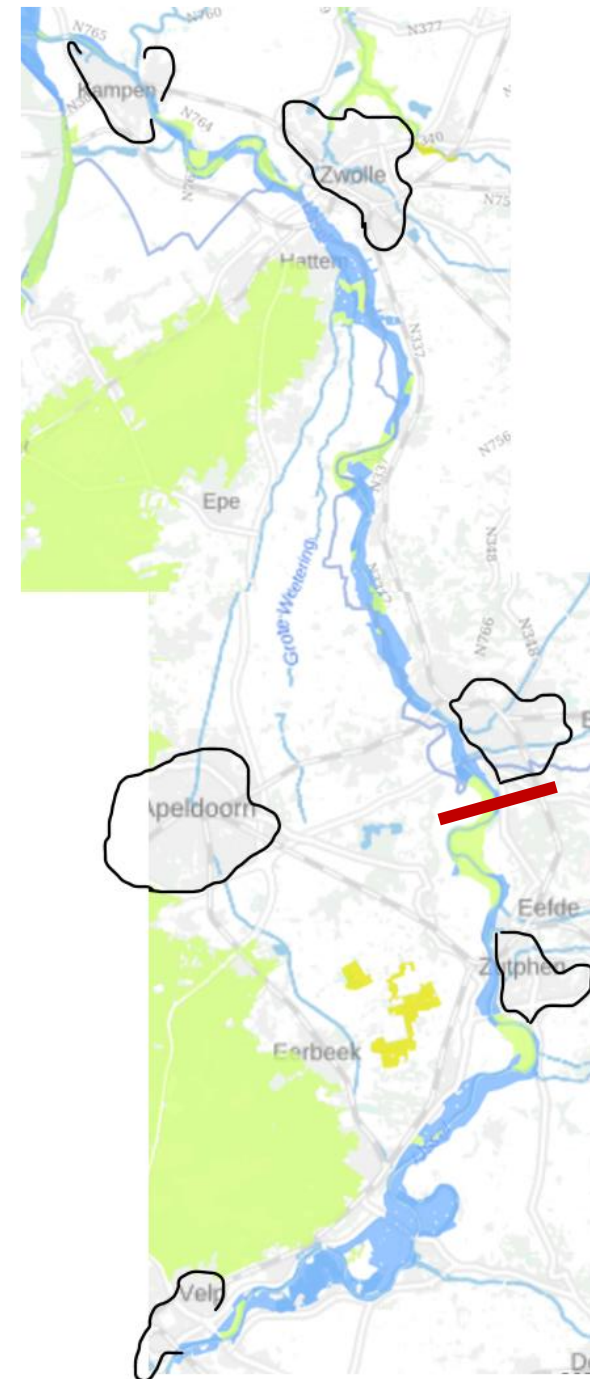

Florakartering 1988
Fietspad Reutekolk -
Advies Fortmonderbos
Advies Zalkerbos
Casus iepen Zalk
Herintro Wilde averuit
Engelse werk
Effect **dijkverzwaring**
Evaluatie **agrarisch natuurbeheer**
HWBP waarden en mitigatie
Inzaai Kampen – monding
Zalkerdijk verzwaring
Advies Koppelerwaard
Fietspad Herxen
Dijkverzwaring Marle
Dijkverzwaring Herxen
Advies herintro Oldeneel
Oldenelerpark
Herstel akkerflora (Rande)
Controle **N2000** HT kaart
Advies BT kaart
LMF meetnet
Advies Stadsland
ZBIJ, Kievitsbloem
Kansen akkerflora Stadsland

IJsseldelta

Flora verspreiding
Flora dispersie
Flora abiotiek
Flora cultuurhistorie
Vegetaties
Demografie

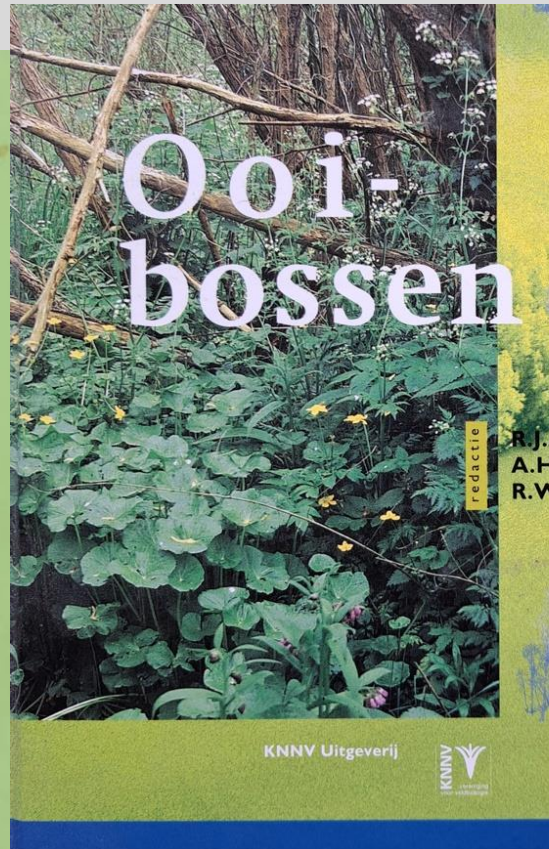
FLORA EN FAUNA VAN DE IJSELUITERWAARDEN

basisrapport

MILIEUINVENTARISATIE

PROVINCIALE PLANOLOGISCHE DIENST
VAN OVERIJSEL

R.J.A.
A.H.
R.W.

redactie

KNNV Uitgeverij

De botanische waarde van de IJsseldijken
Behoud van unieke waarden binnen het HWBP

Ode aan *de flora van Deventer*

Wilde planten van Deventer
en hun bewonderaars

Martin Heinen
Gerrit Hendriksen
Erik Lam
Han Brendeke
Ben de Winder
Michiel Bussink
Maarten Zonderwijk

N2000 →

dijken

oude armen

Kort overstroomde bossen

rivierduinen

IJssel

HABITATTYPE

hooilanden

Slikkige oevers

overstroomde bossen

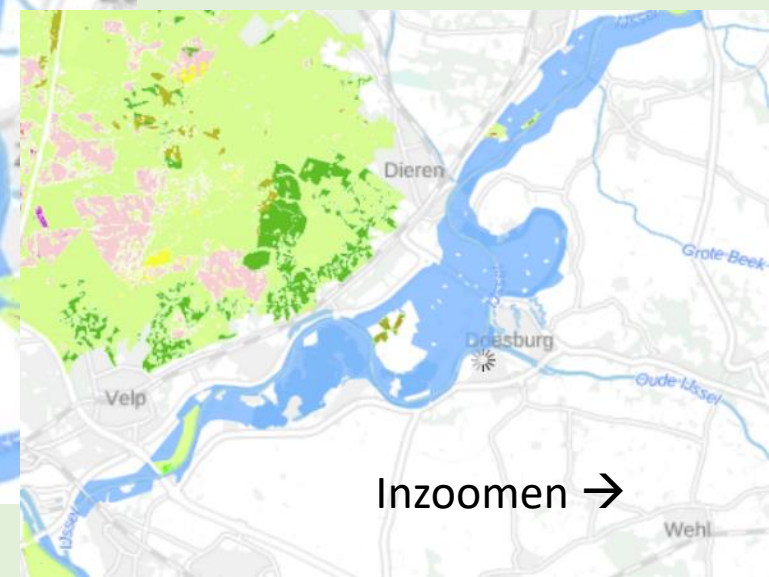
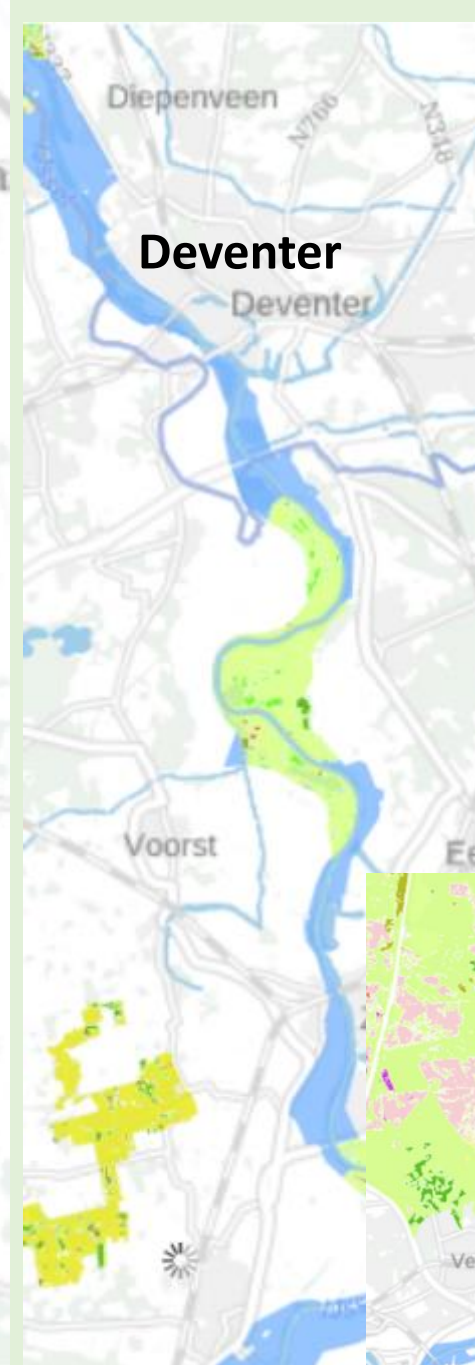

N2000 gebieden IJssel

Habitattypenkaart

Vogelrichtlijngebied (blauw)

Habitatrichtlijn gebied (geel)

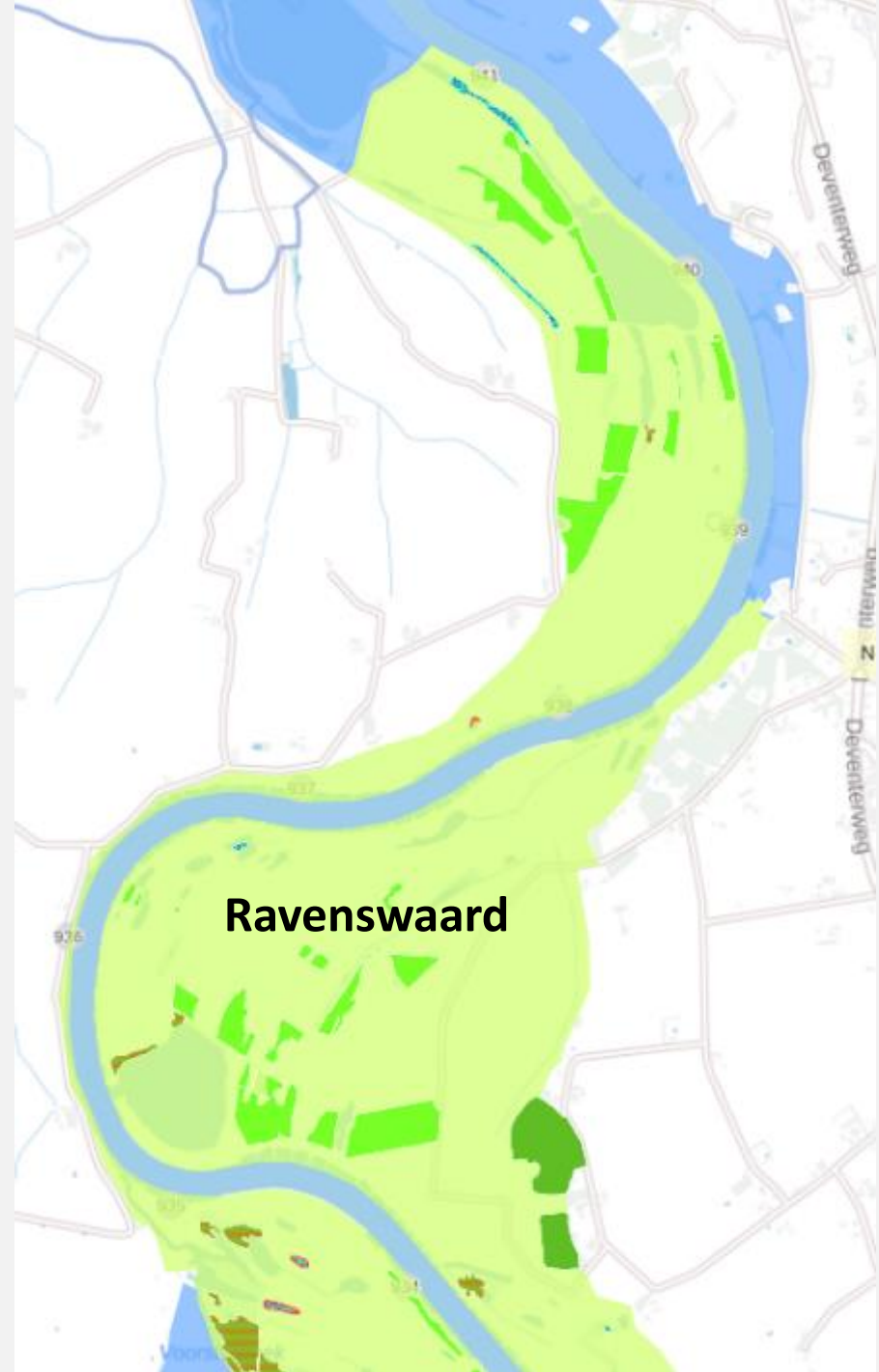

Inzoomen →

Deventer

Dus niet van internationale betekenis: 😞

Akkers

Sommige ruigten

Rietlanden

Overstromingsgrasland

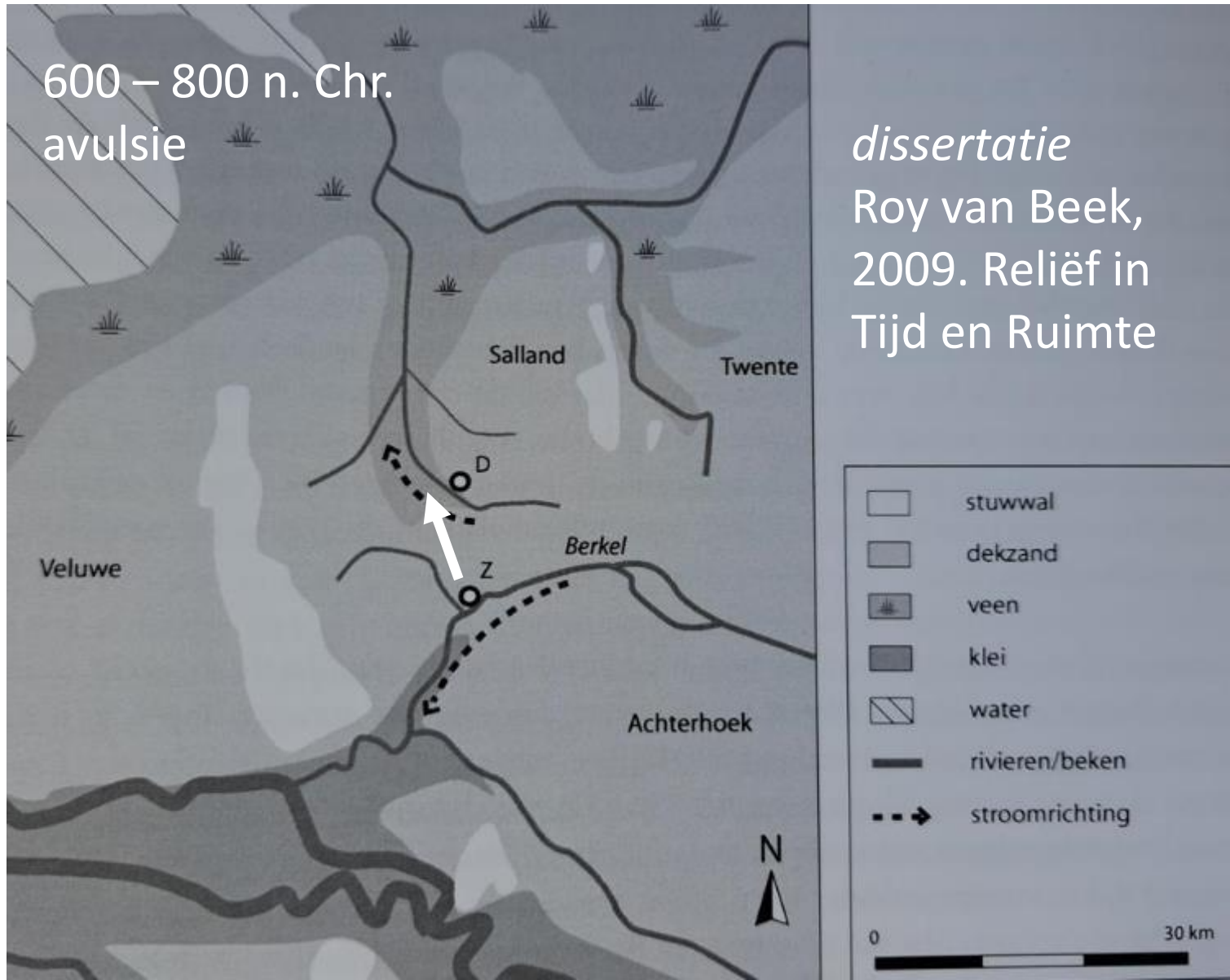
Meidoornheggen

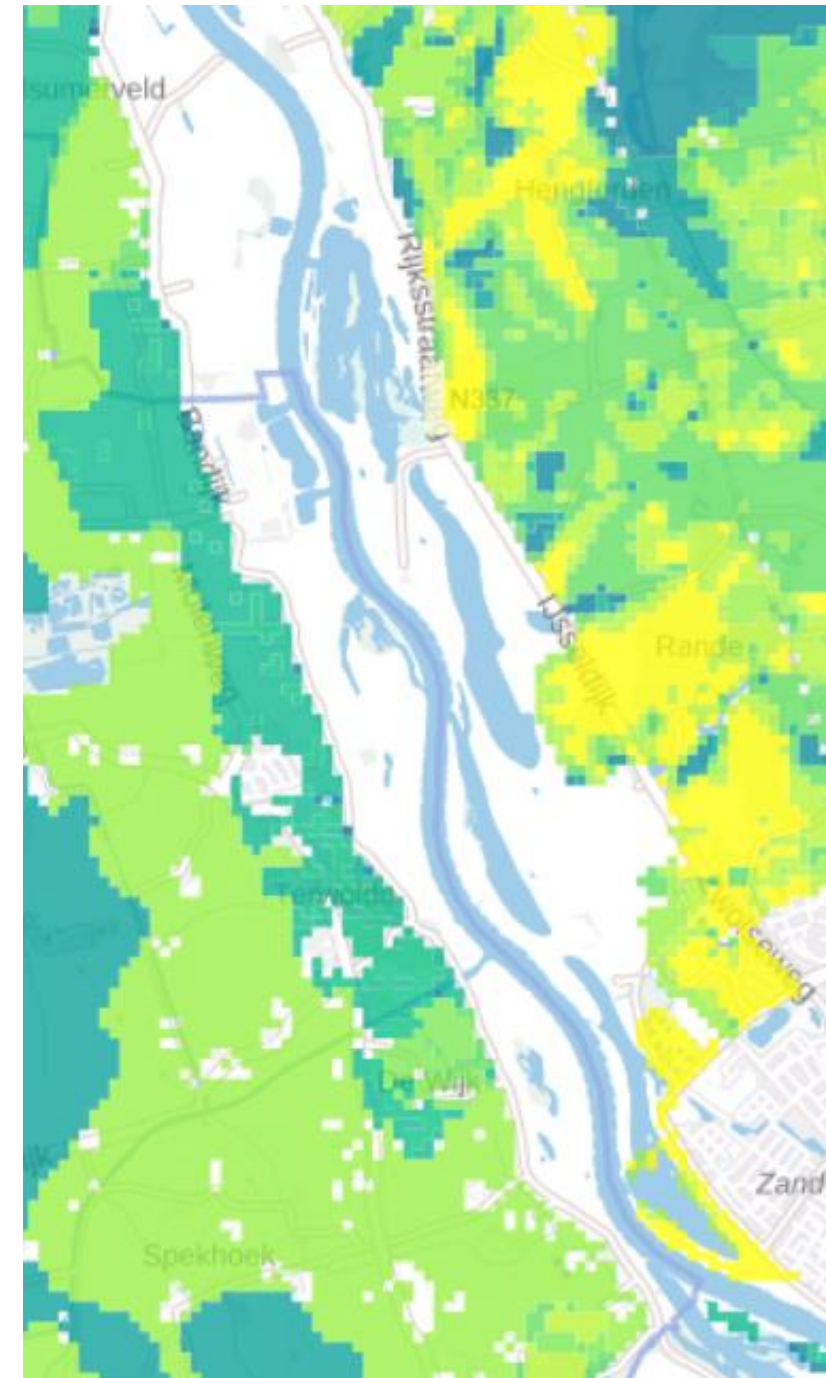
Knotwilgen

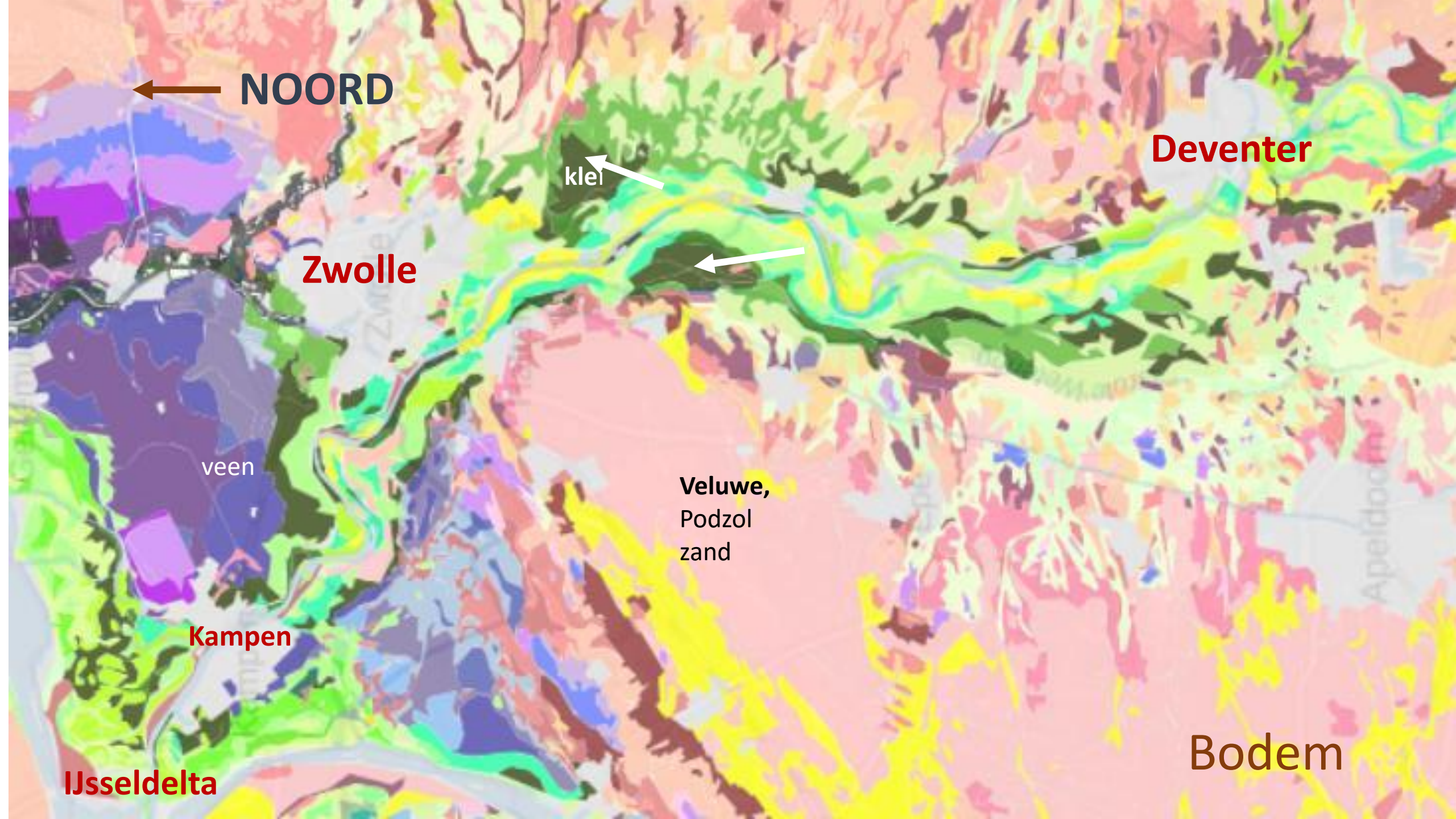

Het ontstaan van de IJssel

dissertatie
Roy van Beek,
2009. Reliëf in
Tijd en Ruimte

← **NOORD**

Deventer

klei ←

Zwolle

←

veen

**Veluwe,
Podzol
zand**

Kampen

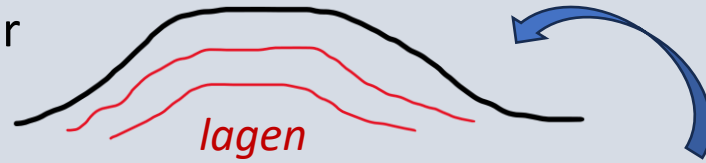
Apeidoorn

Bodem

IJsseldelta

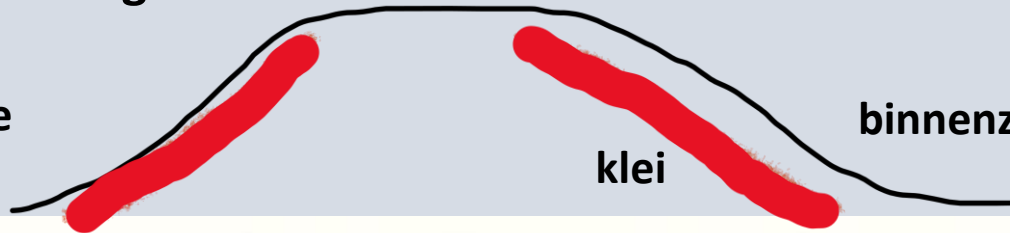
Dijkaanleg 1100 - 1300

Steeds hoger en breder
Lokaal materiaal

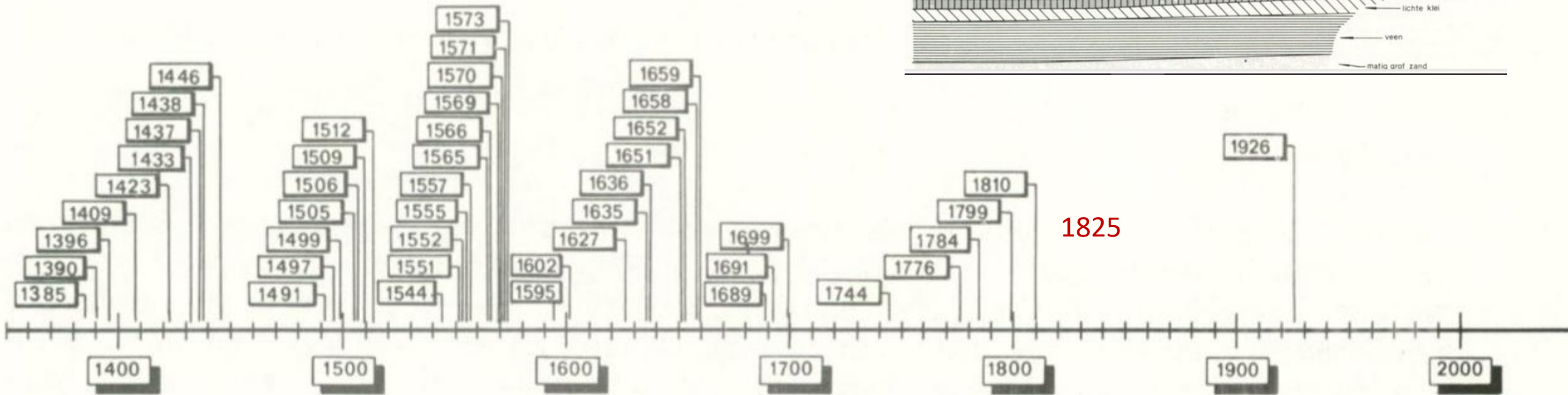
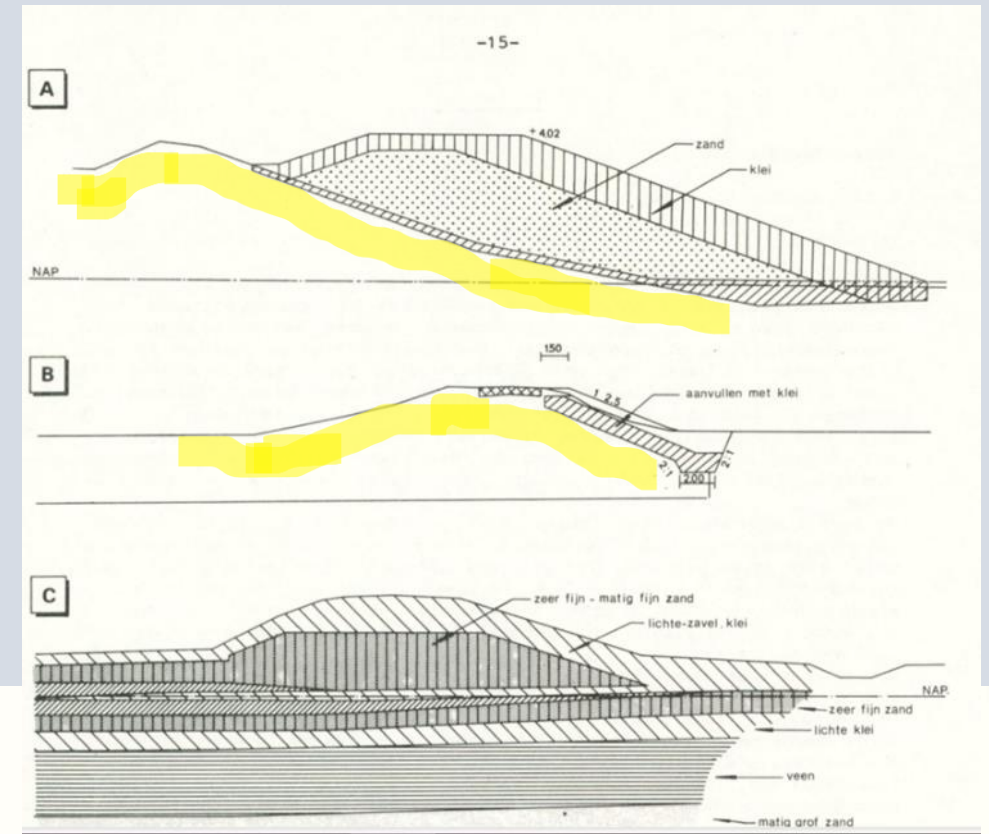

2026 verzwaring Olst – Zwolle HWBP robuust

rivierzijde

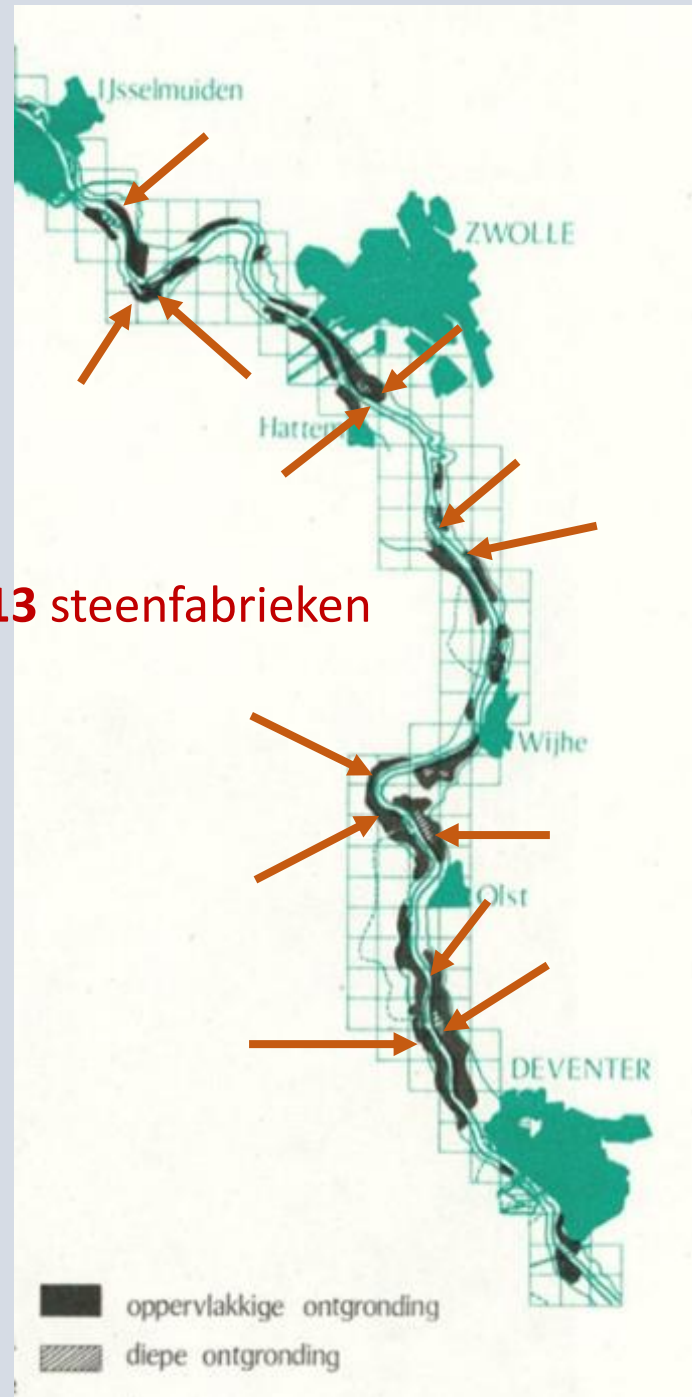
binnenzijde

Steenfabrieken

ca. 1900 13 steenfabrieken

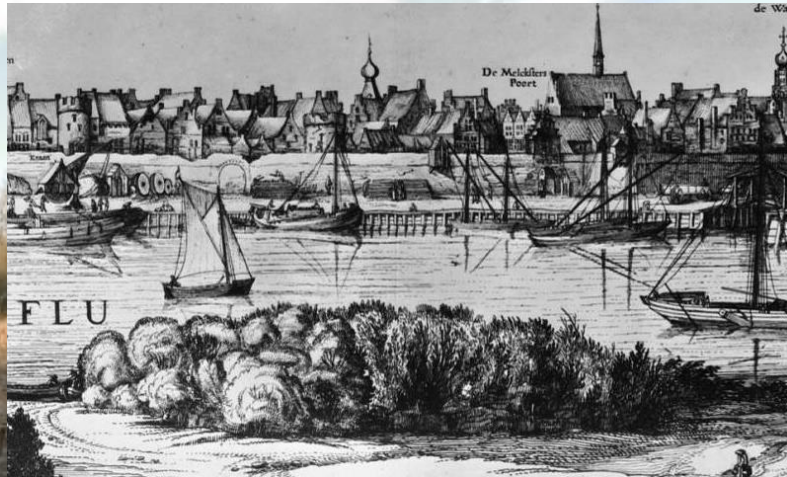

Steenfabriek Windesheim

Ravenswaard

Item van den sande dat Johan Westvelingk besteken heeft

?

zandweerd

Ryseweert beneden den moelen

Ondergrond Hottingerkaart 1780

Deventer

206547.07.475111.4

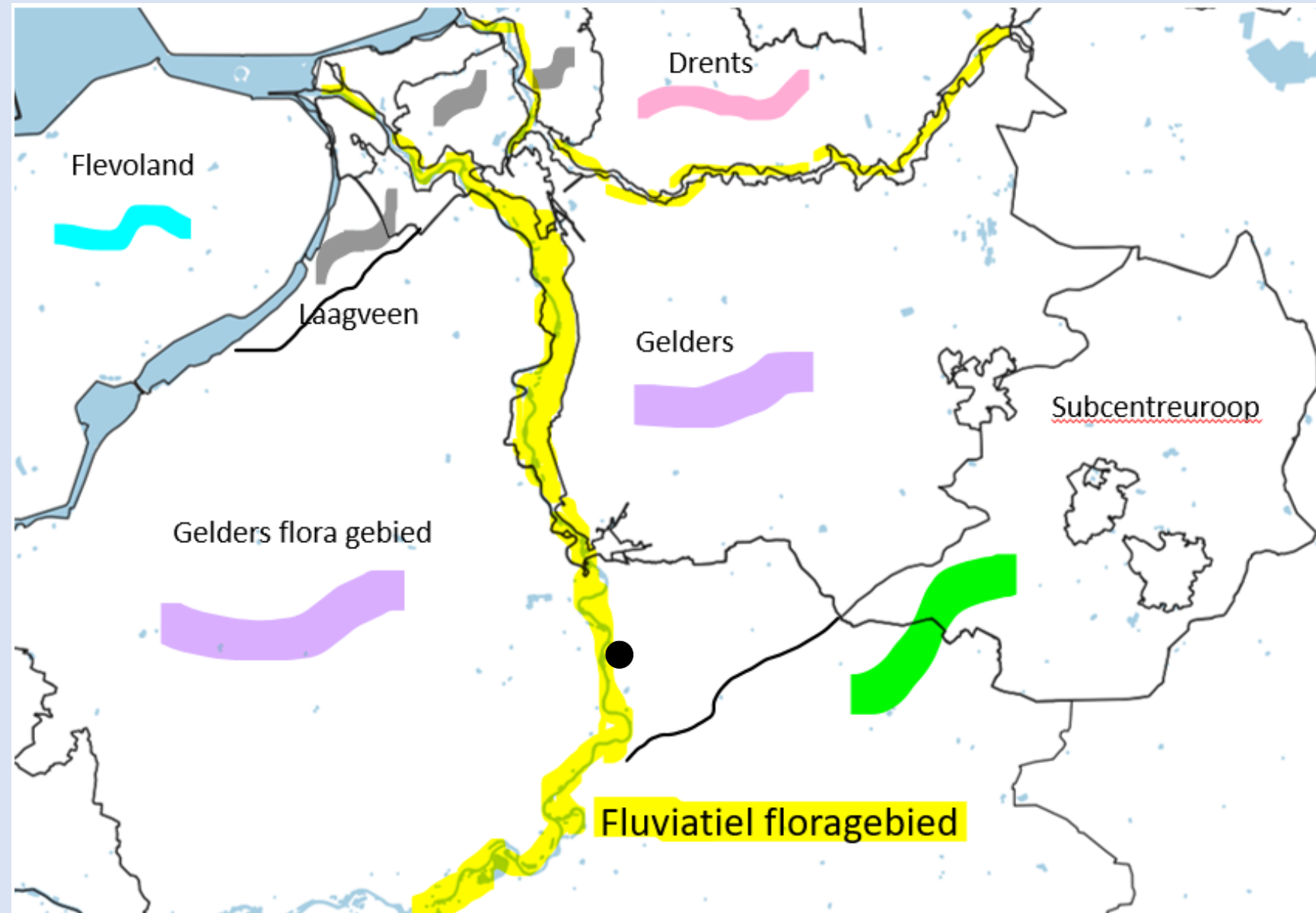
Van historie naar
Stroomdal flora

De IJssel als apart
flora gebied

Fluviatiel District

Fluviatiel floragebied

met bijna 100 kenmerkende soorten

De ca. 100 zeer kenmerkende soorten voor Fluviaal flora gebied

Moeslook	Voorjaarszegge	Kleine wolfsmelk	Klein spiegelklokje	Grote bevernel	Zacht vetkruid
Slangenlook	Echte karwij	Weidegeelster	Groot spiegelklokje	Kleine bevernel	Viltig kruiskruid
Rosse vossenstaart	Wilde cichorei	Akkergeelster	Slijkgroen	Ruige weegbree	Moeraskruiskruid
Torenkruid	Bosrank	Geel walstro	Sikkelklaver	Rivierfonteinkruid	Rivierkruiskruid
Grote klit	Wilde herfsttijloos	Beemdooievaarsbek	Goudgele honingklaver	Liggende ganzerik	Kleine ruit
Pijpbloem	Groot streepzaad	Bermooievaarsbek	Hertsmunt	Voorjaarsganzerik	Grote tijm
Mierik	Kruisbladwalstro	Zachte haver	Tuinbingelkruid	Heelblaadjes	Aardbeiklaer
Wilde averuit	Groot warkruid	Heelbeen	Ruw vergeet-mij-nietje	Klein vlooienkruid	Bochtige klaver
Ballote	Handjesgras	Engelse alant	Kattendoorn	Knolboterbloem	Goudhaver
Zwarte mosterd	Bruin cypergras	Wede	Wilde marjolein	Geoorde zuring	Getande veldsla
Bevertjes	Grote kaardebol	Spiesleeuwenbek	Walstrobremraap	Veldsalie	Keizerskaars
Kweekdravik	Hondstarwegras	Eironde leeuwenbek	Blauwe bremraap	Kleine pimpernel	Brede ereprijs s.l.
Heggenrank	Schaafstro	Beemdkroon	Distelbremraap	Duifkruid	Liggende ereprijs
Akkerklokje	Echte kruisdistel	Smal fakkelgras	Klein glaskruid	Geoord helmkruid	Handjesereprijs
Rapunzelklokje	Cipreswolfsmelk	Gevlekte dovenetel	Karwijvarkenskervel	Wit vetkruid	Lathyruswikke
Knikkende distel	Heksenmelk s.l.	Aardaker	Echt bitterkruid	Tripmadam	Heggewikke
				Late stekelnoot	Ruig viooltje

Besanjelier

Knolribzaad

Tripmadam

Rapunzelkokje

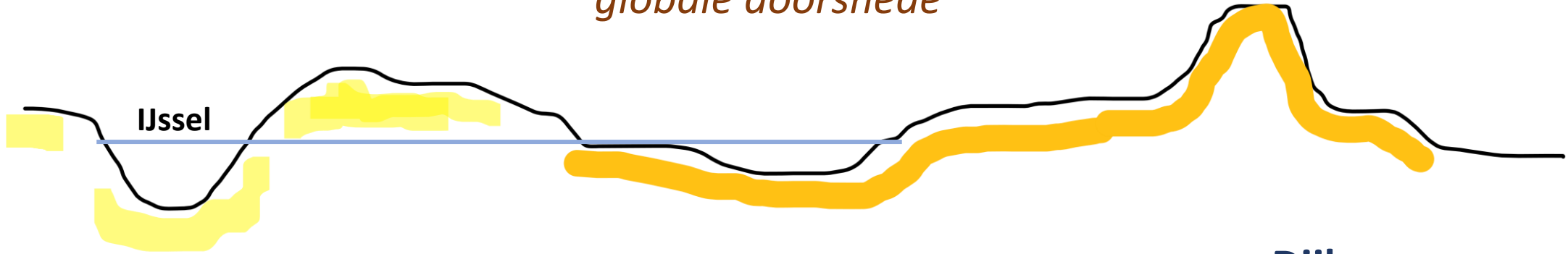

Flora

Aanvoer soorten na ontstaan van de IJssel vanuit Midden-Europa
Dus na ca. 800 na Chr.

globale doorsnede

Open water

Rivierfonteinkruid

Zandige oeverwallen

Rivierduinen

Wilde averuit
Liggende ereprijs
Walstrobremraap
Blauwe bremraap

Schaafstro
Slangenlook
Moeslook

Overstromings Grasland

Aardbeiklaver
Heelblaadjes
Polei

Slikkige oevers

Slijkgroen
Vlooiënkruid
Bruin cypergras

Oever ruigten

Moeraskruiskruid
Rivierkruiskruid

Dijken

Veel overeenkomst met oeverwallen

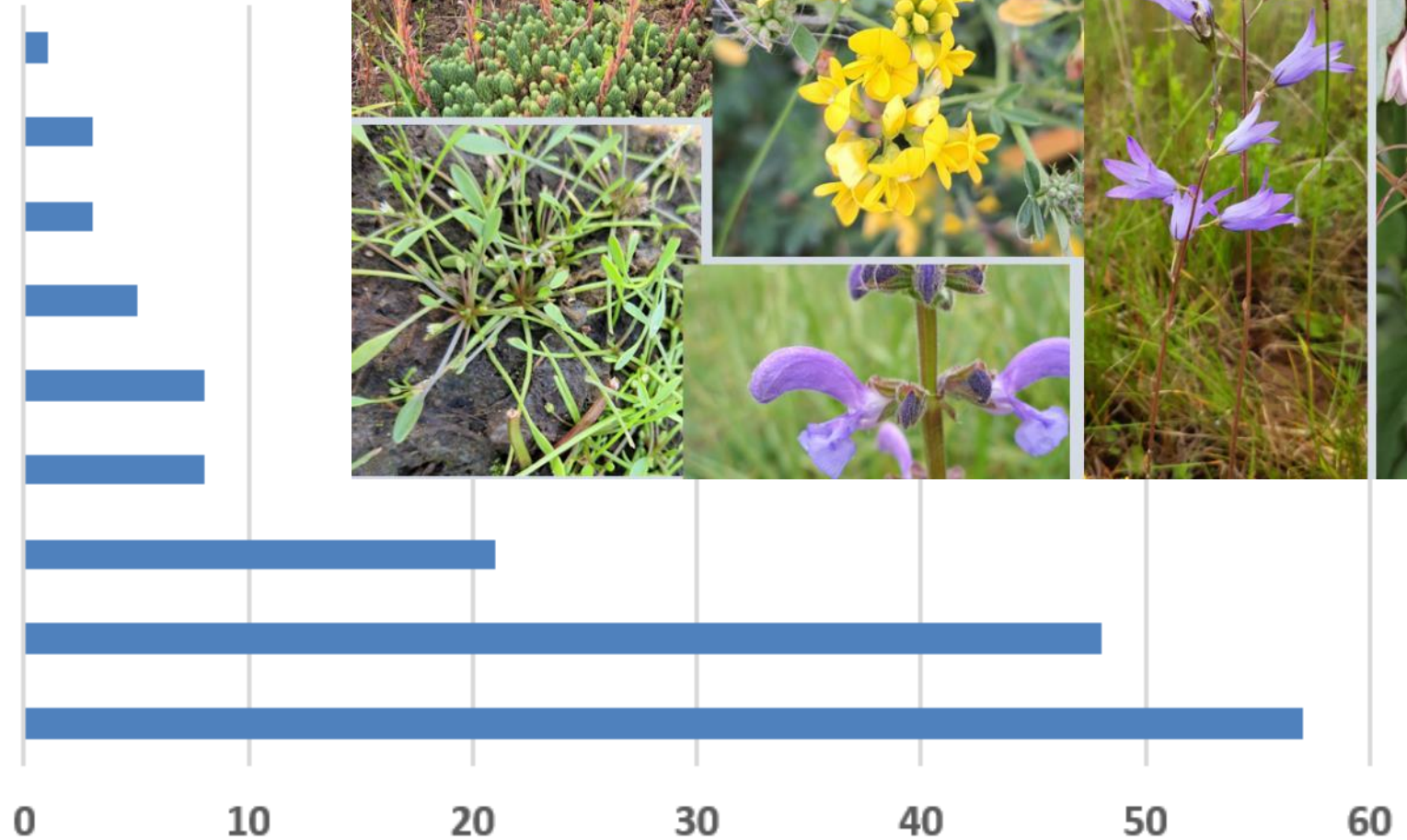
Uniek dijken

Pijpbloem
Grote bevernel
Beemdooievaarsbek

Uniek rivierduin

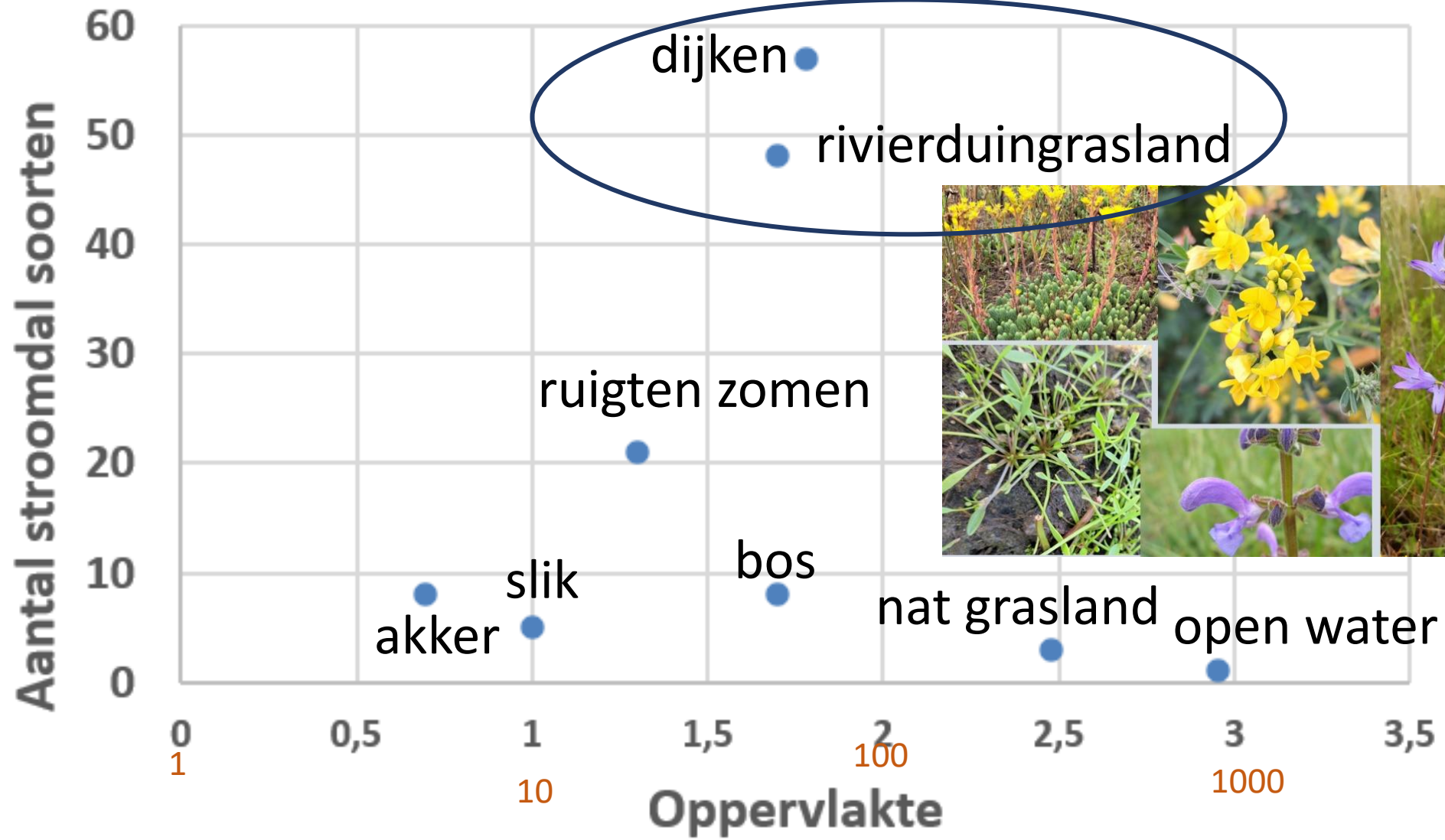
Liggende ereprijs
Wilde averuit

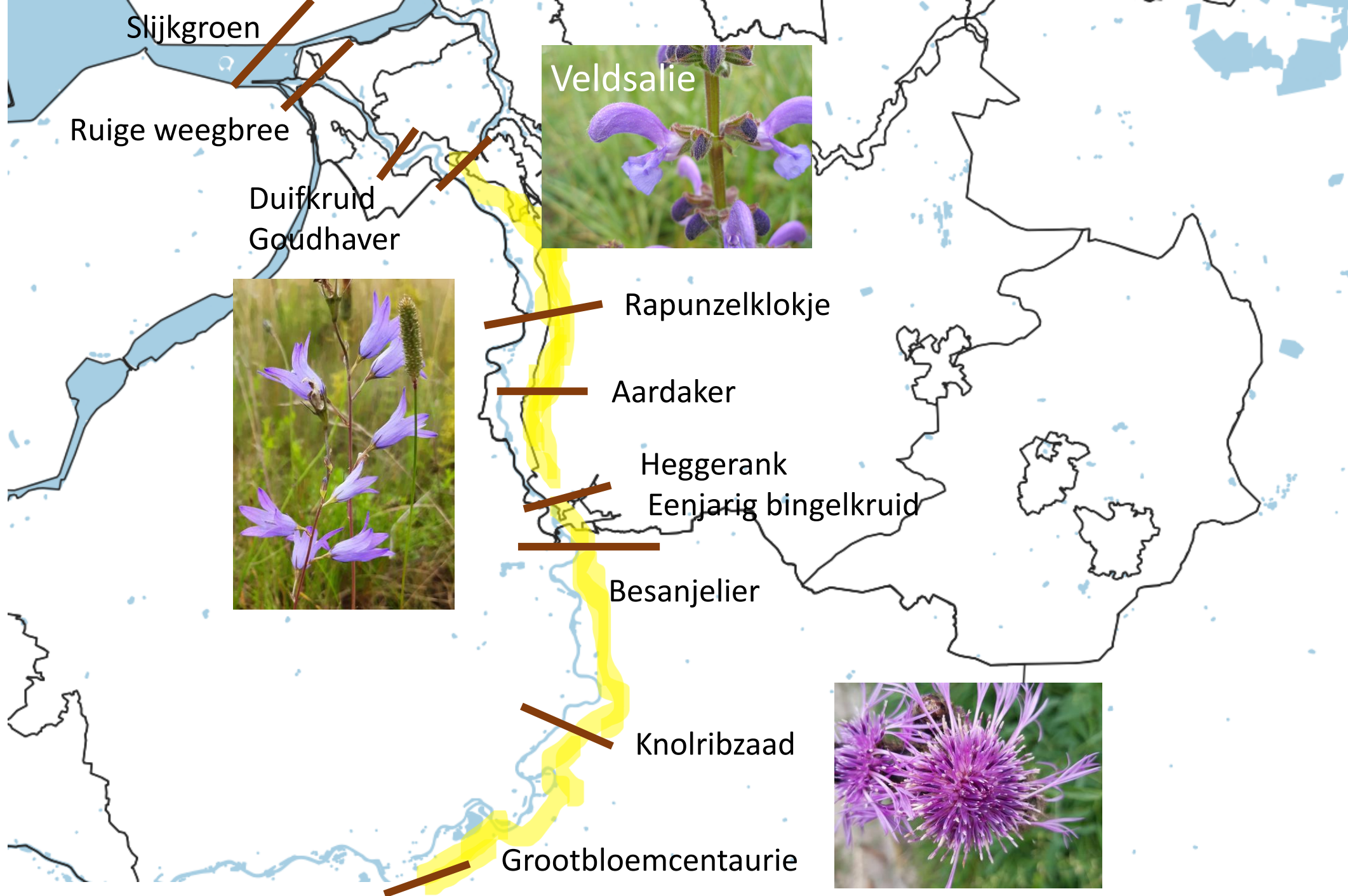
Open water
Nat grasland
Overige
Slikken
Akker
Bossen
oeverruigten
Rivierduin
Dijk

Het aantal soorten per biotoop

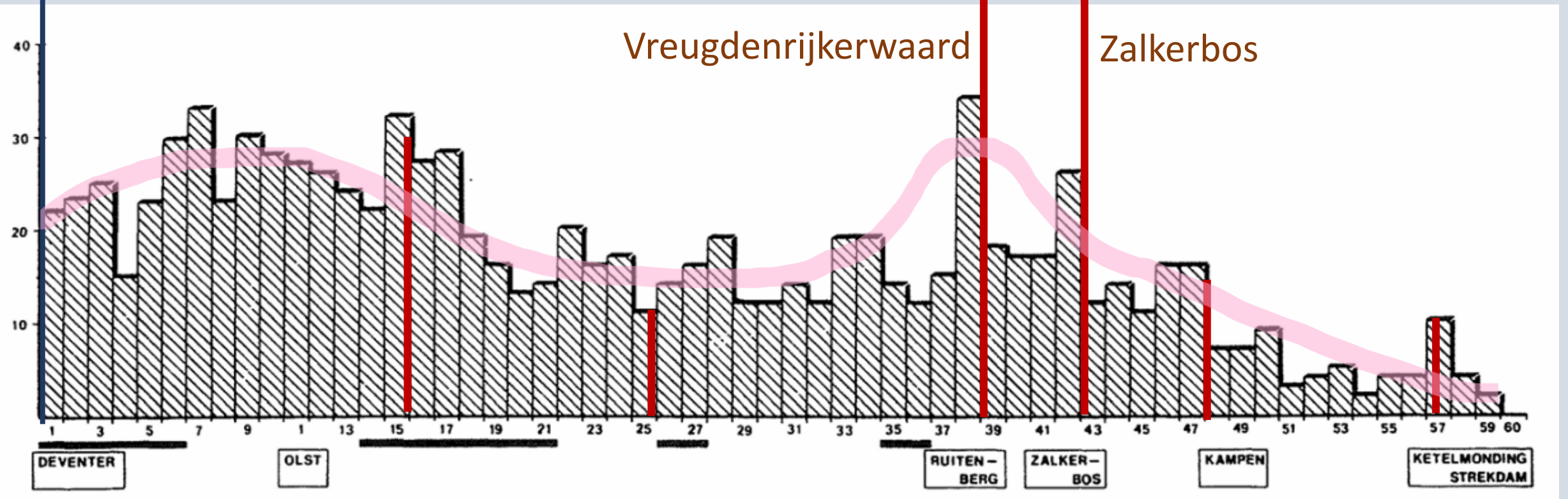

Cortenoever => **32**

Ravenswaarden > **15**

Deventer

Olst

Figuur uit artikel Bremer
& de Kogel *Gorteria*

= berekend voor situatie 2024

Rivierduin Vreugdenrijkerwaard

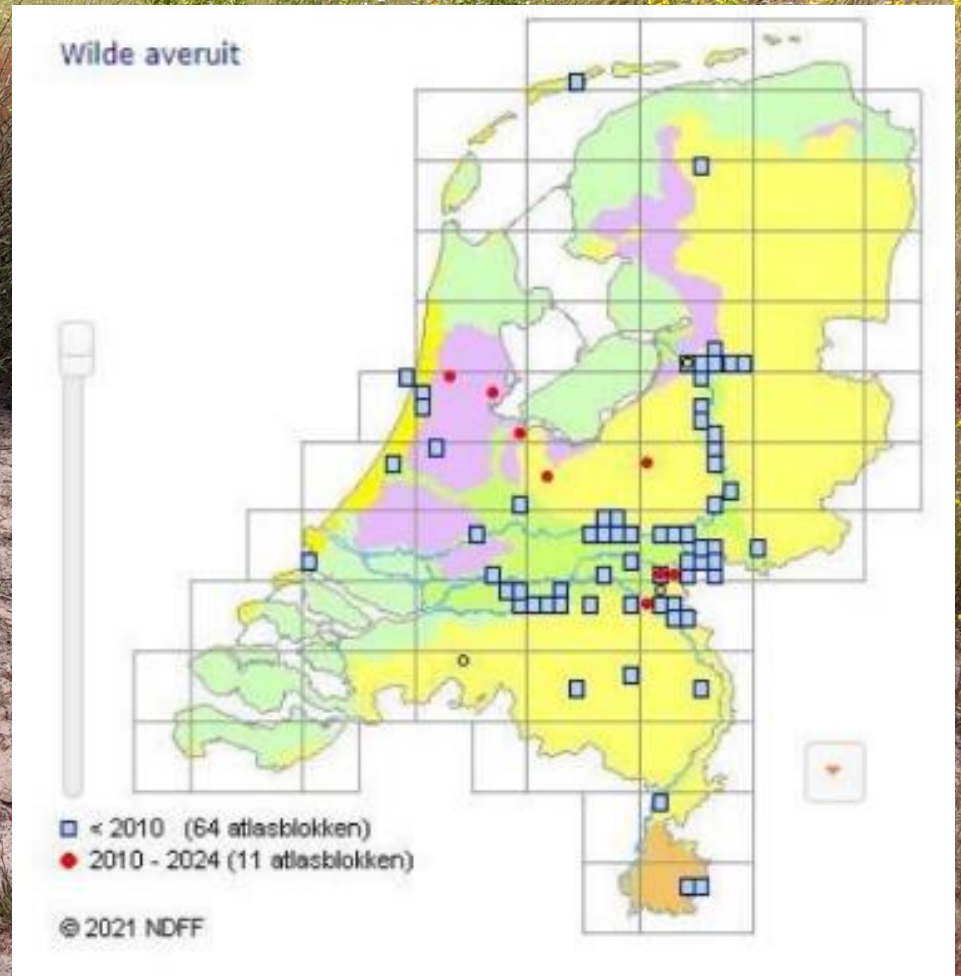
Wilde averuit

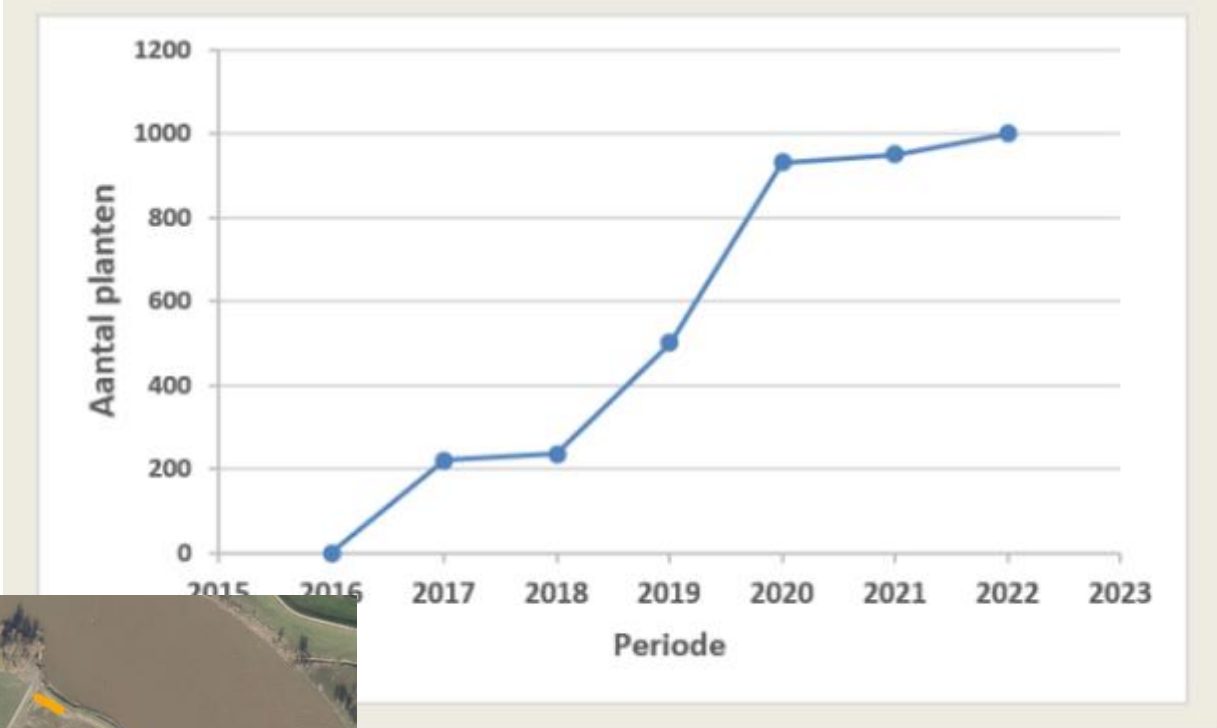
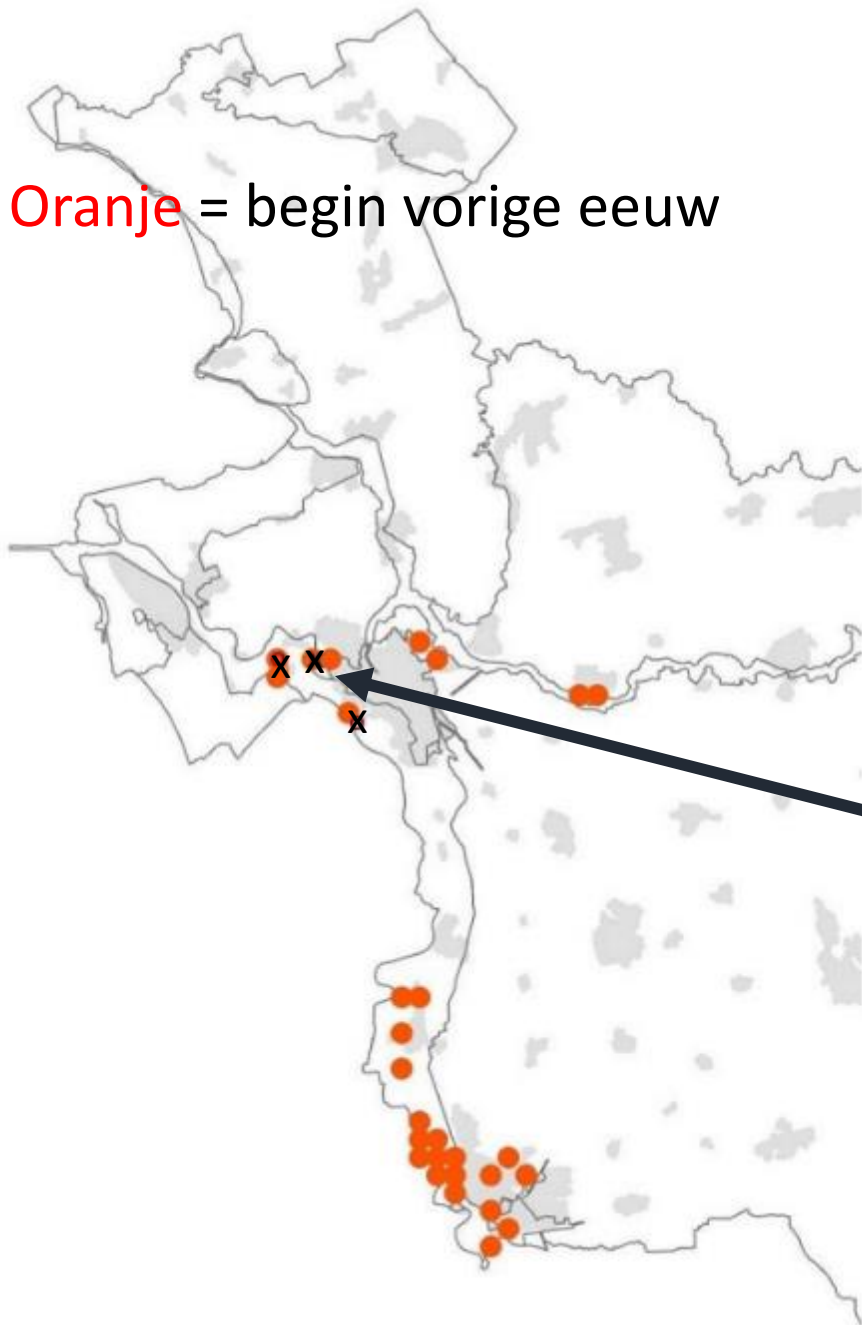
juveniel

subadult

Oranje = begin vorige eeuw

...ten van Wilde averuit in de Koeweide van Zalk na het uitzaaien in 2016

uitzaai in 2016 op vijf locaties
1 spontaan?

Heel succesvolle herintroductie

Echt verdwenen

(Wit vetkruid)
Klein steentijm
Wilde weit
Echte sleutelbloem
Zandwolfsmelk
Bleek schildzaad

Verschenen natuurlijk

Echt vlooienkruid
Slijkgroen
Bruin cypergras

Uitzaai effect

Grote bevernel
Groot streepzaad

Verdwenen en teruggevonden

Gestreepte klaver
Klein spiegelklokje
Slanke mantelanjer

Verdwenen en terug en waar nu?

Eironde leeuwebek
Spiesbladleeuwebek

Ten slotte aandacht voor twee HT H6510A Glanshaverhoiland

bij Zalkerbos
Buiten waarden Wijhe
Wilpse klei
Ravenswaard
Cortenoever

A landscape photograph showing a vast green field in the foreground and middle ground. In the background, there are several houses and a prominent windmill. The sky is clear and blue. The text is overlaid on the left side of the image.

Glanshaverhooiland H6510B

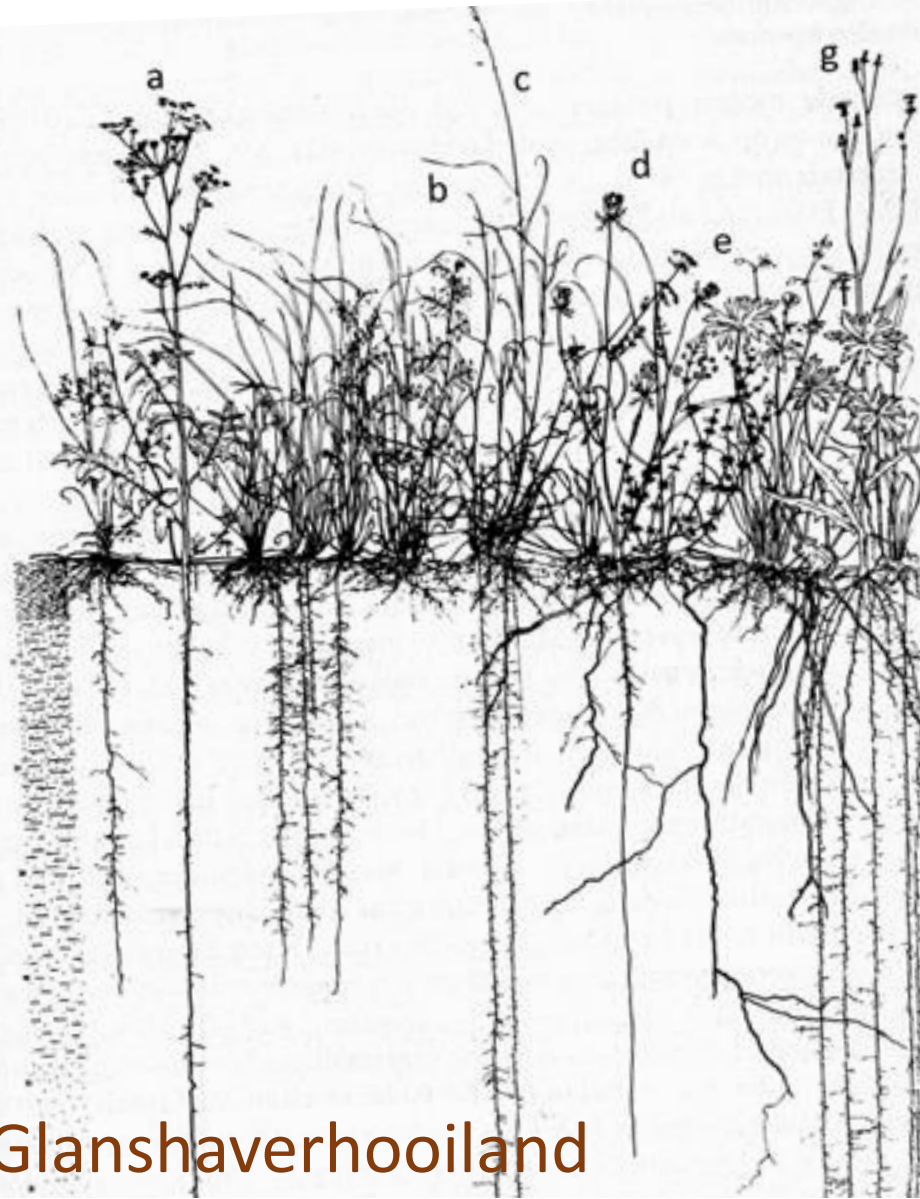
als perceel kwalificerend

Olsterwaarden

Maar dijkhellinggrasland *telt niet mee...*

Ravenswaard

dwarsdoorsnede Glanshaverhooiland

Figuur 1. Doorsnede van Glanshaverhooiland, zowel boven- als ondergronds. a. Pastinaak, b. Vogelwikke, c. Frans raigras of Glanshaver, d. Wilde peen, e. Glad walstro, f. Scherpe boterbloem, g. Groot streepzaad (naar Ellenberg & Leuschner 2010, aangepast).

HT H91F0

Droog hardhout ooibos
Abelen – Kurkiepenbos
Maart viooltje - Iepenbos

Zalkerbos

Vreugden-
rijkerwaard

Zwolle

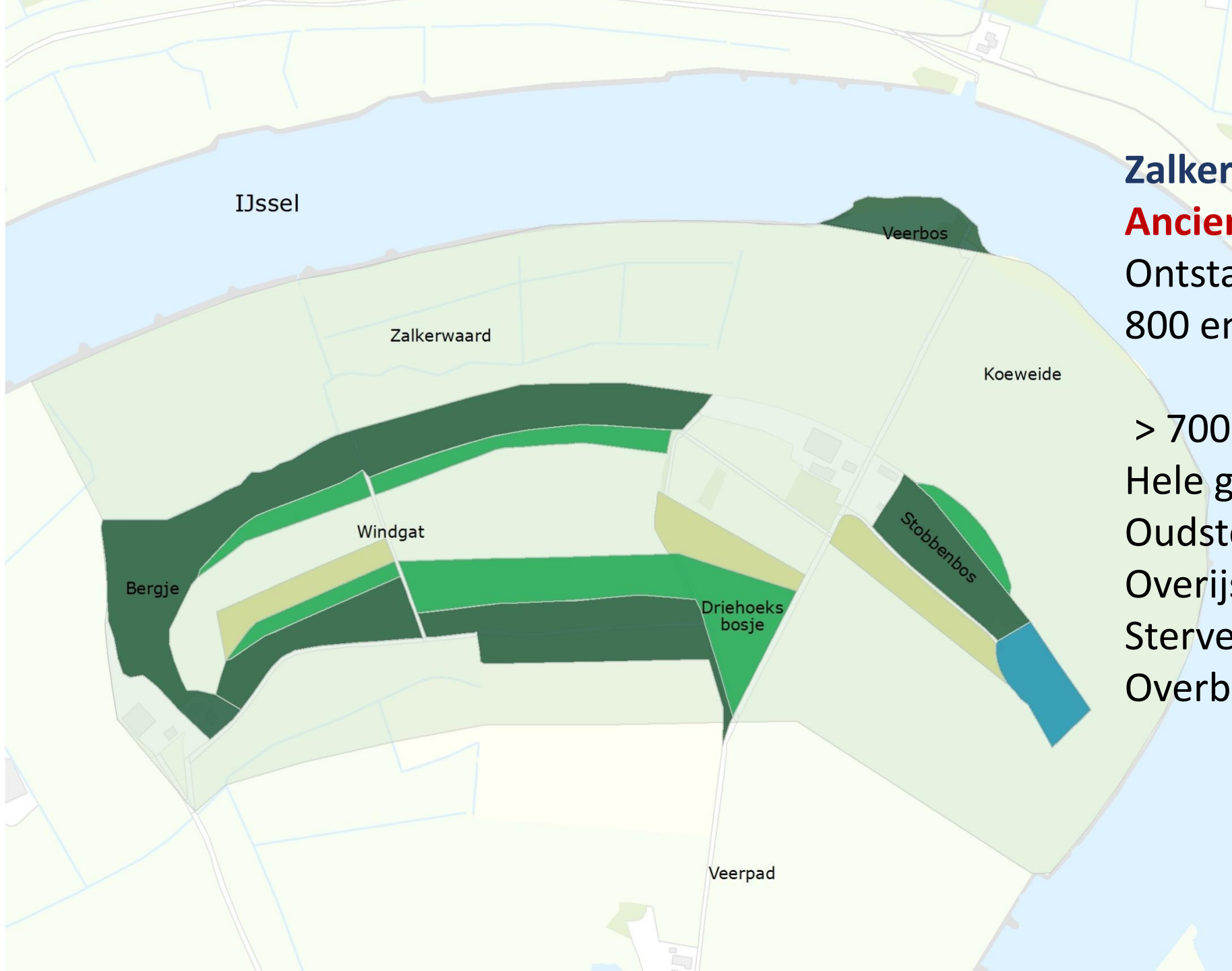
15 - 25

15 - 25

Es

Zalkerbos

Ancient Woodland

Ontstaan tussen
800 en 1300 na Chr

> 700 jaar **essenhakhout**

Hele grote essenstoven

Oudste bomen van

Overijssel

Stervende

Overblijvend: Gladde iep

aanplant Siberische iepen 🙄

IJssel = unieke stroomdalflora > 100 soorten
= unieke Habitattypen 7 HT

N2000 maatregelen o.a. Fortmonderbos, Zalkerbos, Cortenoever,
Ravenswaard 😊

Ruimte voor de rivier afgerond natuur 😊

HWBP Zwolle – Rande

Ingrijpende verandering; IJsselwerken

→ grond, maaisel, oppotten, uitzaai 😊 😞